

CYFARFOD	Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
DYDDIAD	20/09/2016
PWRPAS	Diweddarau aelodau'r Pwyllgor o'r datblygiadau diweddaraf a gwaith y grŵp ffocws etholiadau Llywodraeth Lleol (Mai 2017).
AWDUR	Vera Jones, Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd

1. CEFNDIR

- 1.1 Yng nghyfarfod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd gynhaliwyd 22ain o Fawrth, 2016 gofynnwyd i'r pwyllgor adnabod 4-5 o aelodau fyddai'n fodlon eistedd ar grŵp ffocws i gynorthwyo gyda'r gwaith o baratoi ar gyfer etholiadau Llywodraeth Leol (i'w cynnal ym Mai 2017).
- 1.2 Penderfynwyd sefydlu grŵp ffocws gyda'r Cynghorwyr Annwen Daniels, Selwyn Griffiths, Jason Humphreys, Michael Sol Owen, ynghyd a'r Aelod Cabinet gyda chyfrifoldeb am y maes Democratiaeth, Cynghorydd Dyfrig Siencyn.
- 1.3 Adnabuwyd tair ffrwd i'r gwaith paratoi ar gyfer etholiadau Llywodraeth Lleol, sef:
 - Paratoi ymgeiswyr
 - Rhaglen anwytho a'r rhaglen hyfforddiant
 - Ystyriaethau electroneg
- 1.4 Noder fod gwaith y grŵp ffocws yn cyd-blethu ac ategu gwaith yr Is-grŵp Amrywiaeth, gweler adroddiad cynnydd ar wahân ganddynt.

2. DATBLYGIADAU HYD YMA – Sesiynau paratoi ac anwytho aelodau

- 2.1 Cyfarfu'r grŵp ffocws ar 14eg o Fehefin i drafod y ddwy elfen gyntaf, sef paratoi ymgeiswyr, a'r rhaglen anwytho / hyfforddiant ar gyfer y cyfnod Mai 2017 ymlaen. Yn bresennol roedd y Cynghorwyr Annwen Daniels, Selwyn Griffiths, Michael Sol Owen a Dyfrig Siencyn. Gellir gweld ffrwyth eu gwaith fel a ganlyn:
 - Sesiynau paratoi ar gyfer aelodau etholedig – **Atodiad A**
 - Rhaglen Anwytho ar gyfer aelodau – **Atodiad B**
- 2.2 Wrth ystyried beth i'w gynnwys a sut i gynnal y digwyddiadau uchod, bu i'r grŵp ystyried trefniadau 2012, ystyried negeseuon gan aelodau etholedig sydd wedi deillio o'r cyfweiliadau datblygu personol, yn ogystal ag ymgynghori gyda Grŵp Busnes y Cyngor.
- 2.3 Gofynnir i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd drafod a derbyn y cynlluniau drafft a nodir yn Atodiad A ac Atodiad B.

3. DATBLYGIADAU HYD YMA – Technoleg Gwybodaeth

- 3.1 Cyfarfu'r grŵp ffocws i drafod y ddarpariaeth electroneg mewn sesiwn ar wahân ym mis Gorffennaf er mwyn sicrhau amser digonol i ystyried y gwahanol ffactorau. Yn bresennol roedd y Cynghorwyr Annwen Daniels, Selwyn Griffiths, Michael Sol Owen a Dyfrig Siencyn, ynghyd â Huw Ynyr, Uwch Reolwr Technoleg Gwybodaeth ac Urien Huws, Peiriannydd Desgfwrdd Technoleg Gwybodaeth i gynnig arbenigedd am y maes i'r aelodau.
- 3.2 Cafwyd cyfle i ystyried anghenion yr aelodau o ran technoleg (sef beth oedd angen i'r cyfarpar allu ei wneud), ac yna gymharu 4 dyfais wahanol yn ystod y cyfarfod. Mae'n faes cymhleth iawn, a daeth yn glir yn fuan na fyddai'r grŵp ffocws yn gallu dod i gasgliad yn ystod y sesiwn. Mae gwaith pellach i'w wneud i'r maes hwn, gyda chyfarfod arall wedi ei drefnu ar gyfer mis Hydref 2016. Gweler mwy o wybodaeth yn **Atodiad C**.
- 3.3 I gynorthwyo'r grŵp ffocws yn ei waith o ystyried yr anghenion Technoleg Gwybodaeth, byddai'n fuddiol iawn petai'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn gallu
- a) Cadarnhau'r anghenion o ran Technoleg Gwybodaeth (trafodaeth ar Atodiad C, pwynt 1)
 - b) Ystyried y manteision a'r anfanteision o gynnig un cyfarpar safonol neu ddewis o gyfarpar (trafodaeth ar Atodiad C, pwynt 5)
 - c) Rannu eu barn gychwynnol am ba fath o wybodaeth (os o gwbl) y byddai'r Aelodau yn dymuno ei gael pe byddem yn datblygu safle penodol ee mewnwyd cynghorwyr

4 CAMAU NESAF

- 4.2 Gofynnir i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ystyried y datblygiadau hyd yma a thrafod yr hyn a nodir yn 2.3 a 3.3 uchod. Adroddir ymhellach i'r cyfarfod nesaf ar 29 Tachwedd 2016.
- 4.3 Yn ogystal â'r uchod, rydym yn ymwybodol na fydd yr holl aelodau cyfredol yn dewis sefyll yn etholiadau Mai 2017. Rydym hefyd yn ymwybodol fod gwybodaeth bwysig i'w gasglu gan aelodau sy'n dewis peidio ail sefyll, neu yn wir rai na fydd yn llwyddiannus wrth ail sefyll. Bydd y grŵp yn ystyried y trefniadau ar gyfer yr aelodau hynny yn eu cyfarfodydd nesaf.

Atodiad A – Rhaglen Waith Sesiynau Codi Ymwybyddiaeth

PARATOI YMGEISWYR AR GYFER ETHOLIAD MAI 2017

CEFNDIR

1. Mewn Cyfweiliadau Datblygu Personol gydag aelodau unigol ac mewn trafodaethau yn y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn ystod 2014/15, adnabuwyd yr angen i baratoi pobl yn well ar gyfer bod yn gynghorwyr sir, gan dargedu ymgeiswyr posib cyn iddynt gyflwyno enwebiadau fel eu bod yn deall beth fyddant yn eu hwynebu pe byddent yn llwyddiannus.

Y CYNNIG

2. Anelu at etholiadau'r Cyngor Sir ar 4 Mai 2017, gan gofio y bydd y Rhybudd Etholiad yn cael ei gyhoeddi 6 wythnos cyn hynny ar tua 23 Mawrth.
3. Y bwriad yw cynnal cyfres o sesiynau ar gyfer rhai sydd yn ystyried cynnig eu hunain fel ymgeiswyr tua mis Ionawr 2017.
4. Bwriedir ceisio rhoi cyhoeddusrwydd mor eang â phosib ar gyfer y sesiynau hynny gan ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol, cysylltiadau pleidiau a rhestr bostio cynghorau cymuned i geisio denu cymaint o ddiddordeb â phosib yn y cyfarfodydd.
5. Bwriedir cynnal 3 chyfarfod, un yn Arfon, un yn Nwyfor ac un ym Meirionnydd gyda'r nos gan lunio pecynnau gwybodaeth i'w rhannu a'u dosbarthu yno.

RHAGLEN Y CYFARFODYDD

Croeso	Gair byr efallai gan Gadeirydd y Fforwm Ardal
Bod yn Gyngorydd	Cyflwyniad gan Arwel Jones ar:- <ul style="list-style-type: none">• Gyfrifoldebau'r Cyngor Sir (Y gwahaniaeth efo cynghorau cymuned)• Rôl yr Aelod Lleol a'r rôl sefydliadol o fewn y Cyngor (gofynion amser)• Disgwyliadau technoleg ayb
Profiad Aelod Newydd	Sgwrs 10 munud gan aelod newydd (gwahanol yn y tair ardal) ar eu profiadau hwy yn 2012
Trefn y Cyngor	Esboniad gan Arwel Jones o'r trefniadau gwleidyddol (Cabinet / Craffu / Trefn Bwyllgorau)
Ymddygiad Aelodau	Cyflwyniad gan Iwan Evans / Sion Huws ar Safon Gwynedd a'r Côt Ymddygiad
Cyflog a Threuliau	Esboniad gan Arwel Jones o'r Drefn Cyflogau a Threuliau
Y Broses Etholiadol a'r Drefn Enwebiadau	Esboniad gan Raymond Harvey am y broses etholiadol, dyddiadau allweddol a ffurflenni i'w llenwi
Gofynion anwytho ar gyfer aelodau newydd ar ôl yr etholiad	Bydd angen i aelodau newydd fod ar gael i fynychu sesiynau anwytho dydd Mawrth a Mercher 9fed a'r 10fed o Fai, 2017 yng Nghaernarfon. Cyflwyno trefn y dyddiau a'r gofynion cyflwyno ganddynt ee manylion banc

DS Gweithredu yn reit llac a chaniatáu i bobl ofyn cwestiynau fel y mae'r cyflwyniadau yn digwydd

Atodiad B – Rhaglen Anwytho Posib

Anwytho Aelodau – Etholiadau Mai 2017.

Dydd Mawrth, 9fed o Fai a Dydd Mercher, 10fed o Fai, 2017.

Egwyddorion:

- Tueddir i ddysgu'n well mewn criwiau llai, felly "ffair gwybodaeth" yw'r ffurf a argymhellir ei dilyn
- cyfuniad o aelodau profiadol a'r newydd ym mhob criw (hybu mentora anffurfiol)
- Bydd angen sicrhau fod Aelodau yn ymwybodol o le i ddod o hyd i fwy o wybodaeth drostynt eu hunain.
- gellir trefnu sesiynau pellach os yw aelod yn dymuno hynny

Crynodeb.

Diwrnod 1af, 9fed o Fai, 2017:

10 – 11	Croeso a chyflwyniad i'r Cyngor.
11 – 12	Ymweld â stondin fesul grŵp.
12 - 1	Toriad i ginio.
1 – 2	Ymweld â stondin yn eu grŵp.
2 – 3	Ymweld â stondin yn eu grŵp
3 – 4	Cyflwyniad gan 4 Pennaeth Gwasanaeth

2il Ddiwrnod, 10fed o Fai, 2017:

10 – 11	'Taith' o amgylch y siambrau i aelodau newydd
11 – 12	Ymweld â stondin yn eu grŵp.
12 - 1	Toriad i ginio.
1 – 2	Ymweld â stondin yn eu grŵp.
2 – 3	Cyflwyniad gan 5 Pennaeth Gwasanaeth

Manylion/ esboniad pellach

TEITL	LLEOLIAD	MATERION I'W CYFARCH	SWYDDOGION	SYLWADU/YSTYRIAETHAU
Croeso gan y Cadeirydd a chyflwyniad gan y Prif Weithredwr (10 – 11 y bore)	Siambr Dafydd Orwig	<ul style="list-style-type: none">• Croeso gan Gadeirydd y Cyngor• Croeso gan y Prif Weithredwr.• Cyflwyniad i egwyddorion Ffordd Gwynedd.• Cyflwyniad byr i 'sefyllfa'r Cyngor' – lle ydym arni o ran arbedion ayyb• Rôl yr aelodau a'u gwaith• Esbonio trefn y diwrnod/ dyddiau nesaf, sef y Ffair wybodaeth – gweler isod.	Cadeirydd y Cyngor. Prif Weithredwr.	

FFAIR GWYBODAETH

Bydd yr aelodau yn rhannu i 5 grŵp.

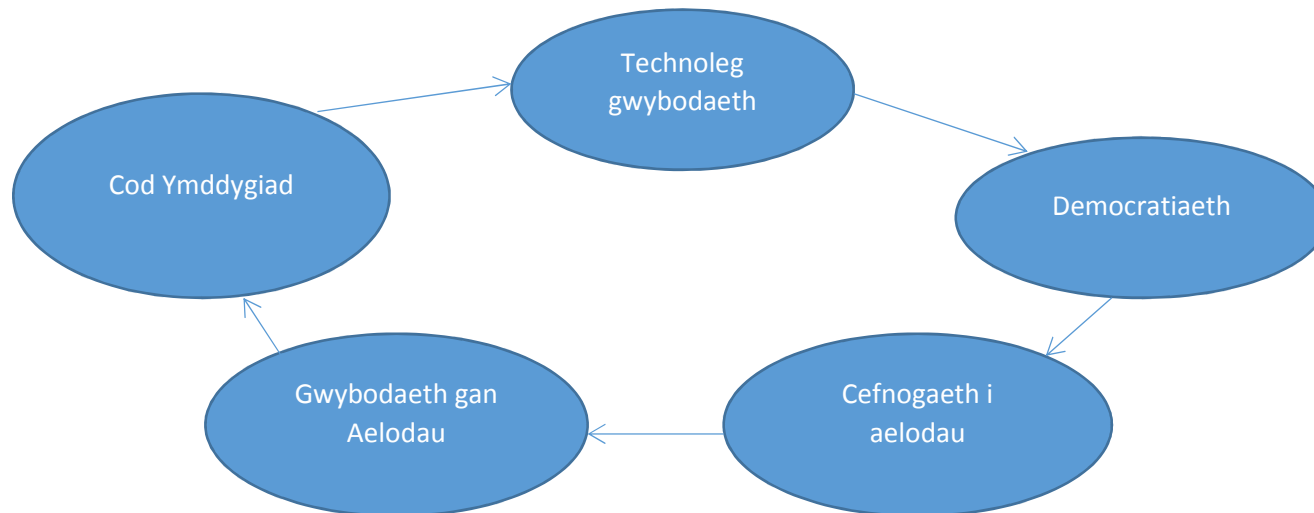
Awgrymir fod pob grŵp yn treulio awr ar bob stondin.

Bydd pob grŵp yn cychwyn ar stondin gwahanol, gan symud ymlaen i'r stondin nesaf yn y cylch.

Bydd yr holl aelodau yn ymweld â thri stondin ar y diwrnod cyntaf, ac yna â dau stondin ar yr ail ddiwrnod (bydd hyn yn caniatáu cyfle i bawb fod wedi ymweld â phob stondin dros y ddau ddiwrnod).

Bydd angen ystyriaeth i ofynion ieithyddol, awgrymir grŵp di-gymraeg.

Bydd angen trefnu hebryngwyr o un stondin i'r nesaf.

MANYLION AM Y 'STONDINAU'

TEITL	LLEOLIAD	MATERION I'W CYFARCH	SWYDDOGION	SYLWADAU/YSTYRIAETHAU
Technoleg Gwybodaeth	Siambwr Hywel Dda	<ul style="list-style-type: none"> • Derbyn cyfarpar • Arwyddo cytundeb • Dychwelyd hen gyfarpar • Hyfforddiant byr/elfennol ar gyfarpar newydd a threfnu hyfforddiant pellach TG os oes angen • Modern.gov 	Huw Ynry Bryn Goodman Urien Huws Sion M Owen	Dibynnol ar waith yr is-grŵp o ran sut gyfarpar y byddwn yn ei ddarparu i'r aelodau.

TEITL	LLEOLIAD	MATERION I'W CYFARCH	SWYDDOGION	SYLWADAU/YSTYRIAETHAU
Democratiaeth yn y Cyngor	Daron	<ul style="list-style-type: none"> • Democratiaeth yn gyffredinol – y darlun mawr (Llywodraeth Cymru, Llywodraeth leol, ayyb) • Strwythur y Cyngor o ran pwyllgorau – Cyngor, Cabinet, Craffu • Cyflwyniad byr i rolau'r pwyllgorau eraill • Llywodraethu corfforaethol – swyddogion y Cyngor etc • Grwpiau gwleidyddol a chydbwysedd gwleidyddol 	Geraint Owen, Arwel Ellis Jones Vera Jones	Angen sicrhau fod y wybodaeth ar gael yn syml o ran disgrifiadau pwyllgorau ac ar gael ar y safle we (& ar gyfer y sesiynau cyn etholiad).

TEITL	LLEOLIAD	MATERION I'W CYFARCH	SWYDDOGION	SYLWADAU/YSTYRIAETHAU
Cefnogaeth i aelodau	Peris	<ul style="list-style-type: none"> • Hyfforddiant • Cyfweiliadau Datblygiad personol • Lle i gael mwy o wybodaeth ee Rhaeadr ac e-gwynedd 	Carey Cartwright Cara Williams Sarah Scott	Gwahanol weithgareddau o fewn un ystafell.

TEITL	LLEOLIAD	MATERION I'W CYFARCH	SWYDDOGION	SYLWADAU/YSTYRIAETHAU
Derbyn gwybodaeth gan aelodau	Enlli (a Mawddach i dynnu lluniau)	<ul style="list-style-type: none"> • Tynnu llun • Trefniadau cerdyn mynediad • Costau teithio, hawlio gofal, cyflogau, pensiynau ayyb • Cyflwyno eu manylion banc 	Mari Powell Jones. Tynnwr Lluniau. Staff i weinyddu.	Gwahanol weithgareddau o fewn un ystafell. Tynnu lluniau – Ystafell Mawddach

		• Cyfle i drafod unrhyw anghenion arbennig		
--	--	--	--	--

TEITL	Lleoliad	MATERION I'W CYFARCH	SWYDDOGION	SYLWADAU/YSTYRIAETHAU
Côd Ymddygiad	Gwyrfai neu Llyfni	<ul style="list-style-type: none"> • Sesiwn cyflwyno gwybodaeth a chyfle i holi • Cyflwyno copi caled o'r cod ymddygiad • Prif Egwyddorion • Cofrestru buddiant • Esbonio cofrestru buddiant mewn cyfarfodydd a'r anghenion arnynt • Protocol cyfryngau cymdeithasol • Arwyddo derbyn y swydd 	Iwan Evans a Sion Huws	Cyfeirio at le i gael mwy o wybodaeth. Enghreifftiau ymarferol .

Ar ddiwedd y ddau ddiwrnod, cynhelir cyflwyniad byr gan Benaethiaid Gwasanaeth i brif ddyletswyddau eu gwasanaethau. Bydd yr holl aelodau yn ail ymgynnull yn Siambr Dafydd Orwig ar gyfer y sesiynau hyn am 3 o'r gloch ar y 9fed o Fai, a 2 o'r gloch ar y 10fed o Fai.

TEITL	Lleoliad	MATERION I'W CYFARCH	SWYDDOGION	SYLWADAU/YSTYRIAETHAU
Cyflwyniad gan y Gwasanaethau	Siambr Dafydd Orwig	<p>Bydd 10 munud o slot i bob Pennaeth i amlinellu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prif gyfrifoldebau'r gwasanaeth • Strwythur y gwasanaeth • Sut i gysylltu • Prif heriau sy'n wynebu'r gwasanaeth <p>Bydd y Pnaethiaid perthnasol ar gael ar ddiwedd y sesiwn i ateb unrhyw gwestiynau pellach gan aelodau unigol.</p>	<p><u>Diwrnod 1:</u> 4 Pennaeth</p> <p><u>Diwrnod 2:</u> 5 Pennaeth</p>	Bydd angen gallu cyfeirio'r aelodau at le i gael mwy o wybodaeth.

Ar ddechrau'r ail ddiwrnod, 10fed o Fai, bydd cyfle i'r Aelodau newydd gael 'taith' o amgylch y siambrau a chael cyflwyniad byr ar y systemau sydd ynddo. Mae'n bwysig i bob aelod newydd ymdrechu i fynychu'r sesiwn hwn fel eu bod yn ymwybodol o drefniadau cyn cyfarfod cyntaf y Cyngor newydd sydd i'w gynnal ar 18 Mai 2017. Croesewir aelodau profiadol hefyd.

TEITL	LLEOLIAD	MATERION I'W CYFARCH	SWYDDOGION	SYLWADAU/YSTYRIAETHAU
'Taith' o amgylch y siambrau Diwrnod 2. 10 – 11 y bore. Aelodau newydd	Ymgynnull yn Siambr Dafydd Orwig	<ul style="list-style-type: none"> • Cyflwyniad i Siambr Dafydd Orwig a Hywel Dda • Trio'r system bleidleisio • Cyflwyniad i we-ddarlledu a'r canllawiau a gweld enghreifftiau • Ymweld â lle paned, Siop Gwynedd (dim amser i fynd i Penrallt mae'n debyg) 	Tim Gwasanaethau Democrataidd	Ystyriaeth at y dylid cynnal digwyddiad yn rhywle heblaw pencadlys - ar ôl y cyfarfodydd cyntaf. E.e. mynediad o bell trwy fideo gynhadledd ac/neu ddefnyddio'r Adnoddau sydd ym Mhenrhyndeudraeth

Ar ôl y dyddiau cyntaf.

Mae'r isod yn sesiynau y bydd angen eu rhaglennu i'w cynnal ar ôl hynny (o fewn 6 mis / blwyddyn). Teitlau eraill ychwanegol o bosib hefyd.

- Hyfforddiant i gadeiryddion (fersiwn syml o'r un cyfredol)
- Cyflwyniad i brif bolisiâu a Strategaethau'r Cyngor
- Cydraddoldeb
- Diogelu
- Rheoli Data
- Rhiantu Corfforaethol
- Cyllid - trefniadau ariannol y Cyngor ee lle daw ein harian? Dealltwriaeth refeniw, cyfalaf, balansau ayyb.
- Datblygu'r Cabinet newydd – hyfforddiant penodol
- Cynllunio (yn syth ar gyfer aelodau'r Pwyllgor) ar yn fuan iawn ar gyfer aelodau nad ydynt ar y pwyllgor
- Cyfryngau cymdeithasol
- Cyfweiliadau datblygiad personol ac adroddiadau blynyddol
- Deddf Llesiant Gwasanaethau Cymdeithasol (Cymru)
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol
- Cyrff Allanol

Atodiad 3 – Gofynion Technoleg Gwybodaeth Aelodau

Grŵp Ffocws Etholiadau Mai 2017. Cyfarfod 2 – Cyfarpar electroneg posib

Dyddiad – 06/07/2016

Yn bresennol – Cynghorwyr Annwen Daniels, Selwyn Griffiths, Michael Sol Owen, Dyfrig Siencyn.

Swyddogion – Huw Ynyr, Uwch Reolwr Technoleg Gwybodaeth, Urien Huws, Peiriannydd Desgfwrdd Technoleg Gwybodaeth, Arwel Ellis Jones, Uwch Reolwr Cefnogaeth Gorfforaethol, Vera Jones, Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd, Sion Owen, Swyddog Cefnogi Aelodau.

1. Ystyriwyd yr anghenion (hynny yw, beth mae angen i'r ddarpariaeth electroneg ei wneud)

- ✓ Derbyn e-byst
- ✓ Darllen dogfennau yn rhwydd
- ✓ Calendr
- ✓ Cludadwy
- ✓ Trin/golygu dogfennau (i rai)
- ✓ Gyrru Llundain ? (i rai)

(Noder, rhaid cofio fod darpariaeth ar gyfer trin dogfennau o gyfrifiadur gartref yn cael ei gynnig ar hyn o bryd ar gyfer golygu dogfennau)

2. Aseswyd 4 dyfais yn erbyn y meini prawf uchod yn ystod y cyfarfod, sef iPad Air 2, Lenovo L450/460, Lenovo x250, Surface Pro.

3. Roedd dwy ddyfais yn dod i'r brig yn gyfredol, sef iPad Air 2 a'r Surface Pro. Fodd bynnag, roedd y grŵp ffocws yn credu fod angen gwneud mwy o waith cyn gallu dod i gasgliad, gan ofyn i'r swyddogion

- a) Ddarganfod beth oedd bwriadau awdurdodau eraill yng Nghymru o ran dyfais a chost
- b) Ddarganfod beth oedd bwriad Apple ar gyfer rhyddhau eu dyfais newydd nesaf (sy'n debygol o ddigwydd oddeutu mis Hydref 2016)
- c) Trefnu cyfle i aelodau'r Grŵp Ffocws i dreialu'r dyfeisiadau er mwyn eu galluogi i ddod i gasgliad tecach.

4. Mae'r gwaith uchod wrthi'n mynd rhagddo ar hyn o bryd, gyda chyfarfod pellach i ystyried y materion yn a, b ac c uchod yn cael ei drefnu ar gyfer yr Hydref.

5. Ymhellach, gofynnwyd i'r grŵp ffocws ystyried tair opsiwn o gyflwyno'r cyfarpar, sef unai:

- i) Ddarparu un cyfarpar safonol i'r holl aelodau
- ii) Roi dewis o gyfarpar i'r holl aelodau neu
- iii) Ddarparu cyfarpar yn unol â swyddogaethau aelod (ee gwahanol i Aelod Cabinet)

6. Bu i'r grŵp ddechrau adnabod y manteision a'r anfanteision i'r uchod. Diau y bydd yn ystyriaeth yn y cyfarfod pellach ac wrth dreialu unrhyw gyfarpar, er mwyn gallu dod i gasgliad a chyflwyno argymhellion ar y ddarpariaeth electroneg. Disgwylir adrodd yr argymhellion i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ar 29 Tachwedd, 2016.

7. Bydd y grŵp hefyd yn ceisio dod i gasgliad ar y trefniadau ymarferol o ran dosbarthu'ry cyfarpar newydd, gosod canllawiau at pan fo aelod yn peidio â bod yn aelod, ynghyd ag ystyried trefniadau casglu offer cyfredol (yn ddibynnol ar yr opsiwn a gefnogir i'r dyfodol).